

PAPER DETAILS

TITLE: Fransiz Danistayi (Conseil D'Etat) Karari

AUTHORS: Çeviren,Notlayan: ERDOGAN BÜLBÜL

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/5623>

**FRANSIZ DANIŞTAYI
(CONSEIL D'ÉTAT)
KARARI**

**Çeviren ve notlayan:
Erdogan BÜLBÜL***

Telekomünikasyon (Uziletişim)
Hizmetleri. - Kamu Özgürlükleri. - Özel
Yaşamın Gizliliği. - İdarî Belgelerin İlgililere
İletimi. - Ayrıntılı Telefon Faturaları. - Meslek
Sırrı.

Danıştay (Conseil d'État), 6 Şubat
1991, Burki.

Raportör : Sanson; Hükümet Komiseri
: de Froment.

Recueil des décisions du Conseil d'État
(Rec.Lebon) 1991, s.39.

".....
İdare ile halk arasındaki ilişkilerin
iyileştirilmesine yönelik çeşitli önlemler ve
idarî, toplumsal ve malî nitelikte çeşitli
hükümler içeren 17 Temmuz 1978 tarihli
yasanın 6. maddesi uyarınca : "2. maddede
belirtilen idareler¹, incelenmesi ya da iletilmesi
özel yaşamın gizliliğini... ihlâl edebilecek bir
idarî belgenin incelenmesine izin vermeyi ya da
iletilmesini reddedil(eceklerine)... " göre ;

Bay Burki, telefon faturalarındaki tutar
ile ilgili olarak telekomünikasyon idaresi ile
arasında çıkan uyuşmazlık üzerine, telefon
görüşmelerinin denetim bandının kendisine
iletilmesini istediğine ; bu idare, telefon
numaralarının son dört rakamının
gizlenmesinden sonra kendisine bir kopya
vermeyi kabul ettiğine göre ;

Aranılan numaraları tam olarak
gösteren bir kopyanın iletilmesi, telefon
sahibine, aynı telefonu kullanan üçüncü
kişilerce aranılan kişilerin kimliklerini tanıma
olanağı verebileceğine ; abonmanın sahibi
meslek sırrı kuralına tabi olsa da, bu iletmeye
üçüncü kişilerin ve onların muhataplarının özel
yaşamlarının gizliliğini ihlâl edebilir olduğuna ;
bu durumda Bay Burki'nin, Lyon İdare
Mahkemesi'nin itiraz edilen kararıyla, P.T.T.
Bakanının telefon görüşmelerinin kayıt bandının
iletilmesiyle ilgili örtülü red kararının iptaline

*Erdogan BÜLBÜL, D.E.A. de Droit Public Interne,
M.Ü. Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı
eski araştırma görevlisi olup, halen Panthéon-
Assas (Paris 2) Üniversitesi'nde doktora
çalışmalarını sürdürmektedir.

¹Devlet idareleri, mahallî idareler, kamu kurumları
ve -özel hukuk kişisi de olsalar- bir kamu
hizmetinin yürütülmesi ile görevli kuruluşlar
(Ç.N).

yönelik istemini haksız olarak reddettiği iddiası
yerinde olmadığına göre ; ... (red)."

NOT : Fransız Danıştay'ının özel
yaşamın gizliliği konusunda verdiği yukarıda
çevirisi yapılan karar ve bu karara konu olan
olayda ilgili idarenin takındığı tutum (I),
Türkiye'de, P.T.T.'nin ayrıntılı telefon faturaları
konusundaki bir uygulaması nedeniyle ortaya
çıkan, özel yaşamın gizliliği ile ilgili bir
sorunu çağrıştırmaktadır (II).

I. Fransa'nın Lyon kentinde avukatlık
yapan Elie-Paul BURKI, 1981 yılında, telefon
faturasındaki tutarın yüksekliğinden yakılarak
P.T.T.'ye başvurmuş ve kendisine, bürosundaki
telefon kullanılarak aranılan numaraların
listesinin bir kopyasının gönderilmesini
istemıştır.

Lyon'daki ilgili ticari acenta, E.-P.
Burki'ye verdiği yanıtında, sözkonusu telefonun
işleyişinin normal olduğunu saptandığını
belirttikten sonra, ilgilinin istemine uygun bir
belge verilmesinin, böyle bir belgenin -büroda
çalışan- kişilerin özel yaşamları üzerinde önemli
etkiler yaratabilecek nitelikte olması nedeniyle,
öngörülmediğini ifade etmiştir. Bununla
birlikte, P.T.T. hizmet binalarına gelmesi
halinde ilgili listeyi inceleyebileceği avukat
Burki'ye bildirilmiştir.

Bu durum karşısında avukat Burki, İdarî
Belgelere Giriş Komisyonu'na (C.A.D.A.)²
başvurmuş ; Komisyon da, 26 Ocak 1982
tarihli oturumunda sözü geçen listenin ilgiliye
verilmesi yönünde olumlu bir görüş
bildirilmiştir.

Komisyon'un görüşüne rağmen,
P.T.T.'nin, hiç bir işlem yapmayarak ilgilinin
istemini yeniden reddetmesi üzerine avukat
Burki 26 Temmuz 1982 tarihinde Lyon İdare
Mahkemesi'nde dava açmıştır.

Dava sürerken, P.T.T. Bakanı,
Özgürlükler ve Bilgi-işlem Ulusal

²Genel olarak, idarî belgelere giriş hakkına
uyulmasını sağlamakla görevli olan İdarî Belgelere
Giriş Komisyonu, ilgili belgelerin iletilmesi
istemleri idarece reddedilen -ve kural olarak dava
açmadan önce Komisyon'un görüşünü almak
zorunda olan- kişilerin başvurusu üzerine bir idarî
belgenin iletililebilir olup olmadığı konusunda
görüş bildiren ve idareye, idarî belgelere giriş
hakkı konusunda "danışmanlık" yapan bir
"bağımsız idarî otorite"dir. İletilemez nitelikteki
belgelerle ilgili liste projeleri konusunda
görüşünün alınması zorunlu olan Komisyon, bir
Danıştay, bir Yargıtay ve bir Sayıştay üyesi ile bir
milletvekili, bir senatör, bir il genel ya da
belediye meclisi üyesi, başbakanın bir temsilcisi,
bir üniversite profesörü, Fransa Genel Arşivi
direktörü ve Fransız Belgeleri (Documentation
Française) direktöründen oluşmaktadır.
Komisyonun görüşleri bağlayıcı olmamakla
birlikte ilgili idareler bu görüşlerin çok büyük bir
kısmına uymaktadırlar.

Komisyonu'nun (C.N.I.L.)³ 6 Temmuz 1982 tarihli danışma kararını gözönüne alarak aranılan telefon numaralarının son dört rakamının silinmesinden sonra oluşacak bir listeyi ilgiliye vermeyi kabul etmiştir. Ancak avukat Burki, kendisinin tam bir liste istediğine dikkati çekmiş ve Bakan'ın kararının kendisi için tatmin edici olmaktan uzak olduğunu belirterek isteminde direnmiştir.

Lyon İdare Mahkemesi'nin 17 Mart 1983 tarihli kararı ile avukat Burki'nin açtığı davayı -ilgili listenin verilmesi durumunda özel yaşamın gizliliği ilkesinin ihlâl edilme riskinin bulunduğu gerekçesiyle- reddetmesi üzerine, davacı, sözü geçen karara karşı 30 Mart 1983 tarihinde Danıştay önünde itiraz yoluna başvurmuş ve gerekçe olarak, kendisinin avukat sıfatıyla "meslek sırrı" kuralına tabi olduğunu, dolayısıyla işyerindeki telefonda aranılan numaraları tam olarak içeren bir listenin P.T.T. tarafından kendisine verilmesinin, özel yaşamın gizliliği ilkesini ihlâl edemeyeceğini ileri sürmüştür.

Böylece itiraz mercii olan ve dolayısıyla işin esası hakkında karar verme yetkisine sahip bulunan Fransız Danıştay kendisini nazik bir sorun karşısında bulmuştur. Gerçekten bir yandan itiraz edenin avukat sıfatıyla meslek sırrı kuralına tabi bulunması, diğer yandan aynı avukatın sözü geçen telefonun sahibi olması ve nihayet işyerinde bulunan üçüncü kişilerin aynı telefonu kullanıyor olmaları nedeniyle söz konusu olan özel yaşamın gizliliğinin korunması gereksinimi sorunu oldukça ilginç hale gelmiştir.

³Özgürlükler ve Bilgi-İşlem Ulusal Komisyonu, genel olarak, bilgi-işlem uygulamalarının insan kişiliğini, insan haklarını, özel yaşamın gizliliğini ve bireysel ve kamusal özgürlükleri ihlâl etmemesini, başka ve özet bir deyişle, işleme etkinlikleri ile kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunmasını bağdaştırmayı hedefleyen 6 Ocak 1978 tarihli bilgi-işlem, fişler ve özgürlüklere ilişkin yasaya uyulmasını sağlamakla görevli bir "bağımsız idarî otorite"dir. Hiç bir kişi, kurum ya da kuruluşun emir ya da direktif almayan Komisyon beş yıl için atanan on yedi üyeden oluşmaktadır (iki Danıştay, iki Yargıtay, iki Sayıştay ve iki Ekonomik ve Sosyal Kurul üyesi, iki milletvekili, iki senatör, bilgi-işlem alanındaki bilgileriyle tanınmış iki kişi ve otorite ve yetkileri gözönüne alınarak atanmış üç kişi). Komisyonun görüş bildirme, önerilerde bulunma, ilgili mevzuatın hazırlanmasına katılma, denetim ve soruşturma, kendileriyle ilgili fişlerdeki bilgilere ulaşmayı ya da bu bilgilerin değiştirilmesini isteyen kişilerin başvurularını kabul edip inceleme gibi çok geniş yetkileri bulunmaktadır. Komisyon ilgili kurallara uymayan idareler karşısında yaptırım yetkisine sahip olmasa da yayınladığı yıllık raporları aracılığıyla, özellikle basın ve yayın kuruluşları sayesinde, önemli bir biçimde etkili olmaktadır.

İtiraz eden tarafından ileri sürülen-tek-gerekçeyi bertaraf etmek Danıştay için güç olmamıştır. Yüksek Mahkeme bu konuda hükümet komiserinin görüşlerini⁴ izleyerek, olayda, meslek sırrı kuralına dayalı gerekçenin hukuksal bir değeri olmayacağı sonucuna varmıştır. Gerçekten meslek sırrı, genel olarak, belli meslek sahiplerinin, mesleklerini yerine getirirken öğrendikleri gizli nitelikteki olay ve bilgileri herhangi bir biçimde başkalarına aktarmamaları zorunluluğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla olay açısından bu noktada önemli olan, avukatın kendisine verilecek listeyi üçüncü kişilere iletip iletmemesi değil, böyle bir listeyi ilgiliye vermekle P.T.T.'nin herhangi bir kişinin özel yaşamının gizliliğini ihlâl edip etmeyeceğidir. Uyuşmazlığın özündeki soru da budur.

Olaydaki veriler dikkate alındığında bu soruya verilecek yanıt, bir yandan özel yaşamın gizliliği kavramının kapsamına, diğer yandan da bu gizliliğin her durumda ve herkes için korunmaya değer nitelikte olup olmadığına bağlı bulunmaktadır.

Gerçekten, kavramın kapsamı bakımından, telefon görüşmeleri sözkonusu olduğunda özel yaşamın gizliliğinin aranılan numaraların bilinmesi ile değil, telefon görüşmelerinin dinlenmesi ile ihlâl edilebileceği, başka bir deyişle telefon numaralarının değil, telefon görüşmelerinin içeriğinin özel yaşamın gizliliği açısından korunması gereken şey olduğu ileri sürülebilecektir.

Özel yaşamın gizliliğinin her koşulda korunmaya değer nitelikte olup olmadığı bakımından ise, özellikle dava konusu olay gözönüne alındığında, bu gizliliğin korunmasının, başkalarının telefonlarını amaç ve kural dışı kullananlar için sözkonusu olamayacağı şu gerekçelerle savunulabilecektir: Herşeyden önce, işyerlerinde bulunan ve işyeri sahibi ile birlikte orada çalışanların da kullandığı telefonların varlık sebebi özel değil, aksine iş ile ilgili görüşmeler yapılmasıdır. Sözkonusu telefonları özel görüşmeler için kullananlar, ayrıntılı faturaların varlığının ve dolayısıyla bu tür görüşmelerin gizli kalmayacağını herkesçe bilindiği bir ortamda, *normal olmayan*-bu kullanımlarının sonuçlarına katlanmalıdır. Şu halde bu koşullarda, bu tür kullanımlar özel yaşamın

gizliliğinin korunma kapsamı dışında kalmalıdır. Aksi halin kabulü, işyerilerindeki telefonların sahiplerinden, telefonları ile aranılan numaraların saklanması biçiminde ortaya çıkan ve adil olmadığı ileri sürülebilecek bir sonuca ulaştıracaktır. Nihayet, faturayı ödeyenin telefonu ile hangi numaraların arandığını öğrenmek istemesi - özellikle de faturadaki

⁴Hükümet komiseri B.de Froment'in görüşleri için bkz. AJDA 1991, s.467-468.

tutarın yüksek olması durumunda- olağan karşılanmalı, kendilerini bir anlamda kural dışına koyan kişilerin davranışları, özel yaşamın gizliliğinin korunması gerekçesiyle buna engel olmamalıdır.

Hemen belirtelim ki, bu gerekçeler Fransa'da P.T.T.⁵ uygulamasında önemli bir biçimde etkili olmaktadır : Bir yandan aranılan numaralar ilgililere son rakamları silindikten sonra yazılı olarak bildirilmekte, diğer yandan da isteyenlere ilgili merkezlerde tam listeleri inceleme olanağı tanınmaktadır.

Uygulamadaki bu etkisine rağmen sözü geçen gerekçeler Danıştay'ı ikna etmeye yetmemiştir. Yüksek Mahkeme, bu noktada da hükümet komiserinin görüşlerini izleyerek, aranılan telefon numaralarının, dolayısıyla aranılan kişilerin kimliklerinin tıpkı telefon görüşmelerinin içeriği gibi korunması gerektiğine karar vermiştir. Gerçekten- hükümet komiserinin de belirttiği gibi- belli bir telefonun belli bir sıklıkla arandığının başkalarınca öğrenilmesi bile özel yaşamın gizliliğini ihlal edebilecek nitelikte bulunmaktadır.

Dolayısıyla Danıştay, üçüncü kişilerin işyerindeki ortak kullanıma açık telefonu özel görüşmeler için kullanmalarını örtülü olarak olağan karşılamış ve aranılan numaraları tam olarak içeren bir belge verilmesinin (sözü geçen üçüncü kişilerin aradıkları kişilerin kimliklerinin abone tarafından öğrenilmesine yol açabileceğinden) üçüncü kişilerin ve onların muhataplarının özel yaşamlarının gizliliğini ihlal edebilecek nitelikte olduğu sonucuna -Lyon İdare Mahkemesi'nin kararındakilere benzer ifadeler kullanarak- ulaşmıştır.

Böylece Fransız Danıştay, telefon görüşmeleri ile ilgili olarak, özel yaşamın gizliliği kavramının kapsamını geniş bir biçimde belirledikten sonra, bunun mutlak bir korunmayı gerektirdiğine karar vermek suretiyle bu konuda ödün vermeyen bir tutumu tercih ederek, özellikle temel hak ve özgürlüklerin korunması konusundaki duyarlılığının sayısız örneklerine bir yenisini eklemiştir.

II. Fransa'da, gerek sözü geçen idarenin ve gerek idari yargı yerlerinin özel yaşamın gizliliği konusundaki bu tutumları, sanıyoruz ki, Türkiye'de, P.T.T.'nin ayrıntılı telefon faturaları konusundaki uygulamasıyla ilgili bir nokta üzerinde -kısaca da olsa durmayı gerekli kılmaktadır.

Bilindiği gibi, yurdumuzda her abone önceden belirlenmiş bir bedeli ödemek koşuluyla P.T.T.'den, aboneli olduğu telefonla aranılan numaralarla bu aramaların Türk Lirası

olarak tutarını gösteren bir "Ayrıntılı Bilgileri Listesi"⁶ (ayrıntılı telefon faturası) isteme olanağına sahip bulunmaktadır.

Hemen belirtelim ki -zorunlu olarak P.T.T.'ye karşı olan güvensizliğin bir ifadesi olmasa da- ayrıntılı telefon faturaları aboneler tarafından bir denetim aracı olarak görülmektedir. Özellikle uygulamada çeşitli nedenlerden ortaya çıkan uyumsuzlukların sıklığı gözönüne alındığında abonelerin bu yaklaşımını olağan dışı olarak nitelerek kolay olmayacaktır.

Ancak, uygulamaya bakıldığında ilginç ve hatta olağan dışı olan nokta, ayrıntılı telefon faturalarının P.T.T. için de bunun ötesinde bir anlam taşımadığının söylenebilecek olmasıdır. Gerçekten Türkiye'de ayrıntılı telefon faturaları aranılan numaraları *eksiksiz* bir biçimde belirtmekte, bu durumun özel yaşamın gizliliğini ihlal edebilecek nitelikte olması ile ilgilenilmemektedir. Daha da kötüsü, adeta bu durum özel yaşamın gizliliğinin ihlali için yeterli görülüyormuşçasına, ilgili faturalar abonelere hiç bir gizlilik önlemi alınmaksızın ulaştırılmaktadır :

Örneğin, sözkonusu faturalar kapalı bir zarf ile kullanılmaksızın açık bir biçimde posta dağıtıcılarına teslim edilmekte, onlar da bu faturaları, özellikle büyük şehirlerde apartman kapıcılarına, kapıcı olmayan binalarda da *herkesin görebileceği bir yere* (örneğin merdivenlere) bırakılmaktadırlar.

Özetle; aynı kamu hizmetinin sözkonusu olduğu bir alanda, bir yanda, üçüncü kişilerin de telefonu kullandığı (dolayısıyla bunların ve aradıkları kişilerin özel yaşamlarının gizliliğinin ihlal edilebilme olasılığının bulunduğu) gerekçesiyle avukat olan aboneye işyerindeki telefondan aranılan numaraları eksiksiz gösteren bir listeyi vermeyi reddeden bir kamu kurumu ; diğer yanda, abonelerin özel yaşamlarının gizliliğini önemsemeyen ve hatta bu gizliliğin ihlal edilebilme olanaklarını sağlayan başka bir kamu kurumu...

Sanıyoruz ki, bu durum karşısında Türkiye'de, P.T.T.'nin özel yaşamın gizliliğinin korunması bakımından gösterdiği duyarsızlığın çarpıcı denilecek boyutları da aşmış bulunduğunu söylemek abartılı olmayacaktır.

Hemen belirtelim ki, iki ülke arasında böyle bir karşılaştırma yapılarak ulaşılan bu sonuç, sözü geçen Fransız kamu kurumunun yasal kurallarla ayrıntılanmış bir düzenin avantajlarından yararlanmakta olduğunun belirtilmemesi halinde anlamından çok şey yitirecektir. Bununla birlikte bu durum, Türkiye'de bu konuda P.T.T.'nin duyarsız olduğu yolundaki belirlemeyi değiştirmemekte ve hatta bizi, bu duyarsızlığın asıl öznesinin yasa koyucu olduğunu söylemeye itmektedir.

⁵ 2 Temmuz 1990 tarihli yasa uyarınca 1 Ocak 1991'den itibaren telekomünikasyon hizmetleri bir sınıflı ve ticari kamu kurumu olan France Télécom tarafından yürütülmektedir.

⁶Sözü geçen liste -şimdilik-sadece uluslararası ve şehirlerarası görüşmeleri ilgilendirmektedir.

Hiç kuşkusuz, sorunun Türkiye'de de çeşitli hukuksal düzenlemelere konu olduğu, nitekim-anayasal düzeyden başlamak bakımından-Anayasa'nın temel hak ve ödevleri konu edinen ikinci kısmının "Kişinin hakları ve ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan 20. maddesinin özel yaşamın gizliliğini, 22. maddesinin ise haberleşme özgürlüğünü düzenlediği ; özellikle Medeni Kanun ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda yer alan çeşitli hükümlerin özel yaşamın gizliliğini korumayı hedeflediği ileri sürülebilecektir.

Ancak, belirtmek gerekmektedir ki, üzerinde durduğumuz sorunun yeniliği karşısında, sözü geçen hükümler bu soruna çözüm getirmek bakımından yetersiz kalmaktadırlar. Başka bir deyişle, temel hak ve özgürlüklerle ilgili genel bir sorunun ayrıntısı olarak ortaya çıkan bu konuda yeni düzenlemelere, dolayısıyla yasa koyucunun müdahalesine gereksinim bulunmaktadır.

Saniyoruz ki, bu noktada -geçici ve kesimsel çözümlerden kaçınılması bakımından-özen gösterilmesi gereken şey, konuya geniş bir bakış açısıyla yaklaşmak suretiyle, P.T.T.'nin ayrıntılı telefon faturaları uygulaması vesilesiyle üzerine dikkati çekmeye çalıştığımız sorunun gerçek yerine oturtulmasıdır. bu geniş açının yakalanabilmesi amacıyla, burada, genel bazı hatırlatmalar yapılması yararsız olmayacaktır.

Günümüzde teknolojinin -özellikle de bilgi-işlem alanındaki- önemli ve durmayan gelişmesi yadsınamaz bir gerçektir. Bu gelişme sayesinde, bundan bir kaç yıl önce günler, haftalar ve hatta aylar gerektiren işlemler, bugün son derece küçük zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilebilmektedir. Artık, gelişen teknolojiye yararlanmak modernleşmenin bir göstergesi olmuştur.

Özel kesimde çok daha belirgin bir biçimde gözlemlenen bu modernleşmeye idarenin kayıtsız kalması, kuşkusuz, beklenemez. Ekonomik ve toplumsal yaşamdaki değişim ve modernleşme karşısında idarenin de değişim ve modernleşme gereksinimi duyması ve bu yönde çabalar göstermesi olağandır. Hatta kamu hizmetlerinin çağın gereklerine uygun olarak yürütülmesi özelliğinin bunu- göreceği de olsa- bir zorunluluk haline dönüştürdüğü dahi söylenebilecektir.

Ancak, bir hukuk devletinde idarenin, etkinliklerini yerine getirirken hukuk kurallarının çizdiği sınırlar içinde kalmak zorunda olduğu da unutulmamalıdır. Hukukun kendisini yetkili kıldığı konu, alan ve oranda etkinliklerde bulunabilecektir, idare. Her ne kadar kamu hizmetlerinin yürütülüşleriyle ilgili ayrıntılar, kişilerin haklarını ihlâl etmeyecek nitelikte olmak koşuluyla, idare tarafından düzenlenebilir ise de, kural idarenin yetkisizliğidir : İdare, temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak kanunun, genel olarak

ise hukukun izin verdiği şeyi yapmakla yetinmek zorundadır.

Oysa hukukun, sözünü ettiğimiz ve temel hak ve özgürlükler üzerinde önemli etkileri olabilecek teknolojik gelişmeleri aynı hızla izlediğini söylemek mümkün bulunmamaktadır.

Böyle bir durumda idare, ya hukuka uygun davranma kaygısı içinde ekonomik ve toplumsal yaşamdaki gelişmelere seyirci kalacak ya da ekonomik ve toplumsal yaşamdaki yerini almak ve kamu hizmetlerini çağdaş bir düzeyde yürütmek kaygısıyla - yetersiz kalan hukuk kurallarını ve yapacağı tercihin yaratabileceği yeni hukuksal sorunları gözardı ederek-kendiliğinden, gelişen teknolojiye yararlanma yoluna gidecektir.

Bunun uygulamaya yansımaları ise bazen, hukuk kurallarının idareye yetki vermediği gerekçesiyle özellikle verimli olmayan kamu hizmetlerinin yürütülmesinde, çeşitli hukuksal sorunlara yol açabilecek modern teknolojinin kullanılmasından kaçınılması, bazen de idarenin modernleşmesi ve kamu hizmetlerinin çağdaş bir biçimde yürütülmesi gereklerinden söz edilerek hukuk kurallarının ve onların gerektirdiği güvencelerin ihmal edilmesi biçiminde gerçekleşecektir.

Her iki olasılığın da, ya idarenin modernleşmesi ve kamu hizmetlerinin çağdaş bir biçimde yürütülmesi ya da temel hak ve özgürlüklerin korunması ve giderek kamu düzeni bakımından sakıncalı sonuçlar doğuracak nitelikte olduğu kuşkusuzdur.

Kanımızca, yukarıda dikkatleri üzerine çekmeye çalıştığımız P.T.T.'nin ayrıntılı telefon faturaları uygulaması, bu çerçevede içerisinde değerlendirilmelidir.

Saniyoruz ki, -ayrıntılı telefon faturalarını ilgilendirsün ya da ilgilendirmesin-böyle bir ortamda hem temel hak ve özgürlükler hem de kamu hizmetleri ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sakıncalı sonuçları önlemek bakımından, yasa koyucunun bir an önce müdahale ederek, sorunu, *hukukun gelişen teknoloji karşısında uyarlanması sorunu* olarak ele alması ve ilerideki gelişmeleri önlemeyecek -ve hatta olanakların elverdiği ölçüde onların önüne geçecek- bir biçimde gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmek suretiyle kamu hizmetlerinin modernleşmiş bir idare eliyle, çağdaş bir düzeyde ve sözkonusu temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı bir hukuksal düzende yürütülmesi olanaklarını sağlaması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Teknolojinin gelişme hızı ve hukukun bilinen -ve giderilmesi gereken-tutuculuğu karşısında zaman ; kamu hizmetleri, temel hak ve özgürlükler ve nihayet yasa koyucunun itibarı aleyhinde işlemektedir.